

Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009-2015

**Analytický materiál zpracovaný pro diskusi v rámci tematické aktivity
TA 04 Individuálního projektu národního KREDO**

Zpracovali: Bartušek A., Koucký J., Kovařovic J., Ryška R. a Zelenka M.

červen 2015

Rozsah: 23 NMS, 24 obrázků

Obsah

1. Úvod do problematiky financování veřejných vysokých škol v ČR 2
2. Hlavní momenty ve vývoji financování veřejných vysokých škol v ČR..... 3
3. Rozbor podobnosti relativních struktur rozpočtových ukazatelů A a K..... 6
4. Rozbor vlivu míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ na rozpočty VVŠ 12

1. Úvod do problematiky financování veřejných vysokých škol v ČR

Financování veřejného vysokého školství v ČR je realizováno převážně z veřejných zdrojů a je možné ho členit do 4 základních oblastí. První a rozhodující oblastí (zajišťující naplňování základního poslání vysokých škol, financovanou především z kapitoly 333 státního rozpočtu) je **financování vzdělávací činnosti**. Druhou významnou oblastí, orientovanou na vytváření podmínek pro další rozvoj vzdělávacích institucí (a finančně zajišťovanou dle samostatné metodiky) je **programové financování**. Třetí je oblast **výzkumu, experimentálního vývoje a inovací** a čtvrtou samostatně vykazovanou, a v posledních letech získávající mimořádně na významu, je oblast **financování operačních programů EU**.

Uvažujeme-li národní veřejné prostředky investované do vysokého školství, v roce 2015 se jedná o částku přibližně 30 mld. Kč, jež směřuje převážně do oblasti vzdělávací činnosti, která představuje 66 % objemu investovaných finančních prostředků. Dále následují výzkum, vývoj a inovace (25 %), programové financování (6 %) a spolufinancování operačních programů EU (3 %).

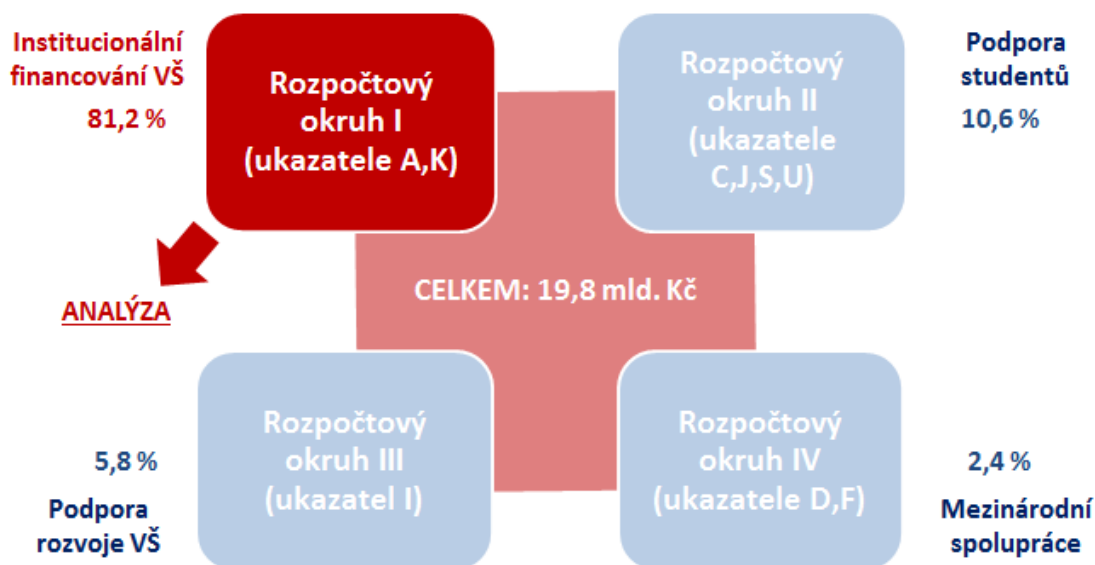
4 základní oblasti financování VVŠ v ČR

Předmětem realizovaných rozborů je oblast vzdělávací činnosti, která vedle toho, že je nejvýznamnější z hlediska objemu finančních prostředků, je zajímavá zároveň z hlediska změn v pravidlech rozdělování finančních prostředků, k nimž v této oblasti v posledních letech docházelo.

Podíváme-li se na oblast vzdělávací činnosti blíže, rozpočet vysokého školství na vzdělávací činnost v roce 2015 činí necelých 20 mld. Kč a v aktuálně platných pravidlech pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám MŠMT je členěn do 4 rozpočtových okruhů (a celkem 9 dílčích rozpočtových ukazatelů).

Vzdělávací činnost: Rozpočet vysokého školství 2015

Rozpočtový okruh I (ukazatele A, K) je zaměřený na institucionální financování vysokých škol, rozpočtový okruh II (ukazatele C, J, S, U) na podporu studentů formou stipendií nebo dotací, rozpočtový okruh III (ukazatel I) na podporu rozvoje vysokých škol a rozpočtový okruh IV (ukazatele D, F) na mezinárodní spolupráci a další ukazatele.

Zatímco rozpočtové okruhy II-IV jsou z hlediska principu a jejich zaměření víceméně stabilní, hlavní změny v posledních letech probíhaly zejména v **institucionální** nebo také **normativní části rozpočtu**, jak se o rozpočtovém okruhu I často hovoří. Institucionální část rozpočtu je navíc rozhodující z hlediska objemu finančních prostředků poskytovaných na vzdělávací činnost, neboť představuje více než 80 % a právě tato institucionální část rozpočtu vysokých škol je předmětem analýzy.

2. Hlavní momenty ve vývoji financování veřejných vysokých škol v ČR

V rámci institucionální části rozpočtu existoval do roku 2004 pouze tzv. **ukazatel A**, který je konstruován jako součin základního normativu a normativního počtu studentů k 31. 10. roku předcházejícího roku financování. Normativní počet studentů je definován jako součin přepočteného počtu studentů a koeficientů ekonomické náročnosti (KEN) jednotlivých akreditovaných SP, ve kterých tito studenti studují.

Další ukazatele začaly být v rámci institucionální části rozpočtu zohledňovány od roku 2005, kdy byl poprvé zaveden tzv. **ukazatel B1**, který byl konstruován jako součin základního normativu a přírůstku normativního počtu studentů za uplynulý rok, přičemž tento přírůstek mohl mít i zápornou hodnotu (a reprezentoval jakousi uchazečskou atraktivnost jednotlivých studijních programů na veřejných vysokých školách). Vedle toho byl navíc v roce 2005 zaveden tzv. **ukazatel B2** bonifikující vysoké školy za absolventy studijních programů, který byl konstruován jako součin normativu na absolventa, počtu absolventů a koeficientu ekonomické náročnosti příslušného studijního programu).

K zásadní změně zásad a pravidel financování veřejných vysokých škol však došlo v roce 2010 (tedy relativně nedávno), kdy skončila tendence přidělovat příspěvek na hlavní činnost veřejným vysokým školám pouze podle počtu studentů (ukazatele A, B1) či absolventů (ukazatel B2) a kdy byl poprvé pro rozdělení části příspěvku pro VVŠ použit kvalitativní **ukazatel B3** zahrnující sadu indikátorů kvality a výkonu, jejichž cílem je podpora kvalitních výstupů vysokých škol. Každá vysoká škola získává ve sledovaném období určitý podíl na celkových výsledcích všech škol v jednotlivých indikátorech a tento podíl pak odpovídá podílu vysoké školy na finančních prostředcích alokovaných v tomto ukazateli.

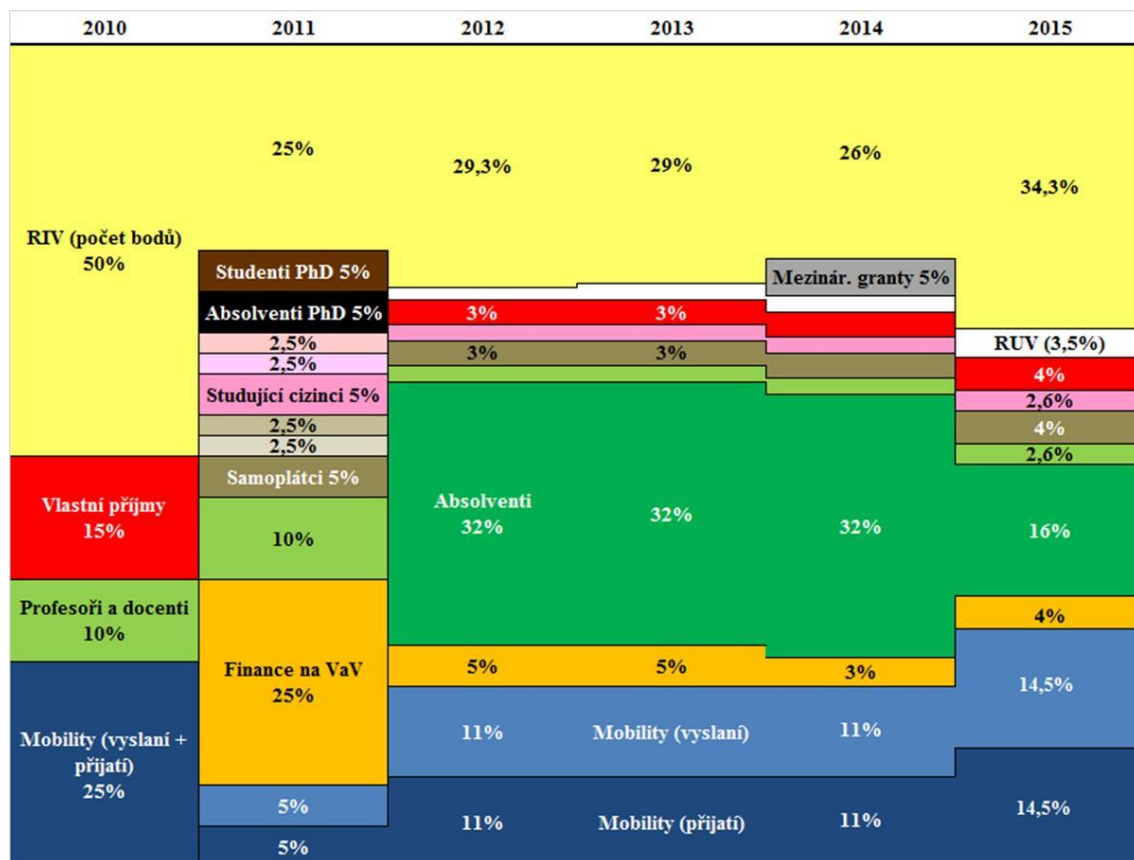
Základním a rozhodujícím východiskem pro vznik kvalitativního ukazatele B3 se staly strategické priority vysokoškolské politiky, především přechod od kvantitativní expanze uplynulého desetiletí k všestranné podpoře kvality a diverzifikace rozvoje vysokého školství v České republice. Tento ukazatel procházel v posledních letech vývojem nejen z hlediska zahrnutých indikátorů kvality a výkonu, ale rovněž z hlediska názvu, když byl přejmenován nejprve na VKM a později transformován na současný **ukazatel K**, jak je o něm dále pojednáváno. Navíc od roku 2012 se součástí ukazatele K stal ukazatel B2 bonifikující absolventy vysokých škol. V posledních letech tak v pravidlech pro rozdělování finančních prostředků v rámci institucionální části rozpočtu figurují pouze rozpočtové ukazatele (A a K).

Podíly finančních prostředků rozdělované v rozpočtových ukazatelích

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	94.41%	85.00%	80.06%	80.00%	77.50%	77.50%	76.00%
B2	5.59%	5.62%	9.97%	-	-	-	-
K (dříve B3)	-	9.38%	9.97%	20.00%	22.50%	22.50%	24.00%

Při bližším pohledu na vývoj podílů finančních prostředků rozdělovaných v rozpočtových ukazatelích institucionální části rozpočtu je možné názorně vidět, že od roku 2009 dochází k postupnému snižování podílu finančních prostředků rozdělovaných na základě ukazatele A, tedy na základě počtu studentů. Nejprve to bylo ve prospěch ukazatelů B2 a K a od roku 2012 již pouze ve prospěch kvalitativního ukazatele K, podle kterého je v roce 2015 rozdělováno již 24 % příspěvku. Je však nutné zopakovat, že od roku 2012 se součástí ukazatele K stala bonifikace za absolventy VVŠ (do té doby zohledňovaná v rámci ukazatele B2). Dále je zřejmé, že rok 2009 byl posledním rokem financování VVŠ bez kvalitativního ukazatele a v některých z realizovaných rozborů proto figuruje jako jakási báze, kterou označujeme za „starý systém“, a od níž sledujeme vývoj a vliv kvalitativního ukazatele K na rozpočty VVŠ.

Následující schéma dokumentuje, jakým způsobem se vyvíjela definice kvalitativního ukazatele K od jeho vzniku až do současné podoby pro rok 2015 a to jak z hlediska zařazených indikátorů kvality a výkonu (vždy se jedná o podíl dané vysoké školy na výsledcích všech škol), tak z hlediska jejich vah v rámci ukazatele K:

Původně byly součástí ukazatele K pouze 4 indikátory kvality a výkonu VVŠ, jimiž byly: podíl VŠ na bodové hodnotě výsledků výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI) evidovaných v Rejstříku informací o výsledcích RIV (50 %); podíl VŠ na výši vlastních příjmů všech VŠ (15 %); ukazatel kvalifikační struktury akademických pracovníků (10 %) a podíl VŠ na počtu studentů vyjíždějících do zahraničí a přijíždějících ze zahraničí v rámci mobilitních programů (25 %).

Rekordní počet 13 ukazatelů byl zařazen v roce 2011 a to na úkor vah všech indikátorů s výjimkou ukazatele kvalifikační struktury akademických pracovníků, jehož váha byla snížena až od roku 2012. Nejvyšší váhu měl nadále počet bodů v Rejstříku informací o výsledcích RIV a nově také ukazatel účelových finančních prostředků získaných na výzkum a vývoj (shodně 25 %). Nové indikátory, vedle účelových finančních prostředků na výzkumnou činnost, zohledňovaly: počet studentů doktorských studijních programů, počet absolventů doktorských studijních programů, počet studentů s cizím státním občanstvím (celkem, v magisterských studijních programech a v doktorských studijních programech), a počet studentů s cizím státním občanstvím, kteří plně hradí své studium v cizím jazyce z vlastních prostředků – tzv. „samoplátci“ (celkem, v magisterských studijních programech a v doktorských studijních programech).

Z nových indikátorů se v dalších letech udržely všechny kromě zohledňování počtů studentů a absolventů doktorských studií. V roce 2012 se váhy indikátorů opět upravovaly, neboť do ukazatele K vstoupil indikátor zohledňující počet absolventů VŠ upravený mírou zaměstnatelnosti, který se až do roku 2014 stal indikátorem s nejvyšší vahou v rámci ukazatele K. Pro rok 2015 však byla jeho váha snížena na polovinu a nejvyšší váhu v rámci rozpočtového ukazatele K má znovu počet bodů v rejstříku RIV.

3. Rozbor podobnosti relativních struktur rozpočtových ukazatelů A a K

Cílem této části analýzy bylo provést rozbor podobnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A v letech 2010-2015. Relativními strukturami se rozumí relativní podíly jednotlivých veřejných vysokých škol (VVŠ) na příspěvku rozdělovaném dle příslušného ukazatele nebo indikátoru. Jako podklad byly využity rozpisy rozpočtu vysokých škol na roky 2010-2015, které se staly součástí rozpočtu kapitoly 333 MŠMT a jsou zároveň veřejně dostupné na webových stránkách MŠMT (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/financovani-vysokych-skol-1>).

Podobnost indikátorů pro ukazatel K s ukazatelem A

OTÁZKA:

- > Nakolik se relativní struktury dílčích **indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K** liší od relativní struktury dle **ukazatele A**?

DATA:

- > rozpisy rozpočtu vysokých škol na roky 2010-2015
(<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/financovani...>)

ŘEŠENÍ:

- > Porovnání podílů finančních příspěvků MŠMT přidělených jednotlivým VVŠ v letech 2010-2015 v rámci tzv. dílčích indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s podíly příspěvků přidělených v rámci ukazatele A.

Rozbor spočívá v porovnání podílů finančních příspěvků MŠMT přidělených jednotlivým VVŠ v letech 2010-2015 v rámci tzv. dílčích indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s podíly finančních příspěvků přidělených v rámci ukazatele A. To je vhodné k odpovědi na otázku, nakolik se struktury dílčích indikátorů kvality a výkonu (jejichž počty i váhy se v letech mění) liší od relativní struktury dle ukazatele A, jinými slovy od relativní struktury dle hypotetického rozdělení příspěvku podle „starého“ systému rozdělování finančních prostředků dle počtu zapsaných studentů.

K porovnání míry podobnosti, resp. míry odlišnosti jsou využity korelační koeficienty, průměrné absolutní odchylky a průměrné čtvercové odchylky. Z nízkých hodnot takto definované míry podobnosti (nízké hodnoty korelačních koeficientů, resp. vysoké hodnoty průměrných absolutních a čtvercových odchylek) lze usuzovat na míru přínosu zařazení daného dílčího indikátoru kvality a výkonu do systému rozdělování finančního příspěvku. Lze také určit pořadí dílčích indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti rozdělování od ukazatele A.

Z výsledků lze rovněž provést určitou diskusi o vhodnosti používaných vah (výše popsané zkoumání podobnosti struktur váhy v úvahu nebere). V zásadě by mělo platit, že nemá velký smysl dávat velké váhy dílčím indikátorům kvality a výkonů, které mají velkou míru podobnosti s ukazatelem A.

Podobnost indikátorů pro ukazatel K s ukazatelem A

POSTUP:

- > K porovnání míry podobnosti/odlišnosti byly využity korelační koeficienty, průměrné absolutní odchylky a průměrné čtvercové odchylky - > **míra přínosu, pořadí dle míry odlišnosti** od ukazatele A

DISKUSE:

- > O vhodnosti používaných vah: v zásadě by mělo platit, že nemá velký smysl dávat velké váhy dílčím indikátorům kvality a výkonů, které mají velkou míru podobnosti s ukazatelem A.

VÝSTUPY:

- > Tabulky prezentující pořadí indikátorů dle míry odlišnosti od ukazatele A
- > Tabulky 18 indikátorů zobrazující míry odlišnosti v časovém vývoji

V rámci provedeného rozboru podobnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A v letech 2010-2015 byla pro každý rozpočtový rok vytvořena tabulka názorně prezentující pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A. Pro lepší přehlednost je v tabulkách použita barevná škála, kde na jedné straně sytě červená barva značí relativně vysokou váhu indikátoru v ukazateli K a zároveň relativně vysokou míru odlišnosti od ukazatele A, a na druhé straně sytě zelená barva značí relativně nízkou váhu indikátoru v ukazateli K a zároveň relativně nízkou míru odlišnosti od ukazatele A. Odstíny světle zelené, oranžové a žluté znamenají řekněme něco mezi. Přijmeme-li logiku, že nemá příliš velký význam přiřazovat relativně vysoké váhy indikátorům s relativně nízkou odlišností od ukazatele A, pak blízké barevné odstíny ve sloupci s vahami indikátorů a ve sloupcích s mírami odlišnosti znamenají soulad se zmiňovanou logikou.

Výsledky

Indikátory kvality a výkonu vysokých škol vstoupily do výpočtu finančního příspěvku MŠMT poprvé v roce 2010 (tehdy ještě do ukazatele s názvem B3, nyní K). Cílem těchto indikátorů je podpora kvalitních výstupů vysokých škol. Každá vysoká škola získává ve sledovaném období určitý podíl na celkových výsledcích všech škol v jednotlivých indikátorech. Tento podíl pak odpovídá podílu vysoké školy na finančních prostředcích alokovaných v ukazateli K. Oproti ukazateli A se v ukazateli K přerozdělují přímo finanční prostředky (ne počty studentů, jako je tomu v ukazateli A). Vysoká škola, která meziročně zlepšuje své výsledky a zvyšuje svůj podíl na celkových výsledcích všech škol, získává více finančních prostředků.

Zjednodušeně je možné říci, že cílem ukazatele K je posun v logice financování VVŠ směrem od kvantity (ukazatel A, kde se finanční prostředky rozděluje dle počtu studentů) ke kvalitě (rostoucí váha ukazatele K). Bohužel se však ukazuje, že podíly finančních příspěvků MŠMT přidělených jednotlivým VVŠ v rozpočtových ukazatelích A a K spolu významně korelují a tento vztah navíc od roku 2010 nabývá na intenzitě. Hodnota korelačního koeficientu (mezi

podíly finančních prostředků přidělených v rámci rozpočtových ukazatelů A a K) totiž od roku 2010 (kdy činila 0,889), vzrostla na 0,904 v roce 2011, na 0,951 v roce 2012, na 0,967 v roce 2013 a dokonce až na 0,981 v roce 2014, kde přibližně zůstává i v roce 2015 (0,980).

V roce 2010 byly součástí sady pro ukazatel K pouze 4 indikátory kvality a výkonu vysokých škol. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2010 vypovídají o největším přínosu indikátoru zohledňujícího podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků výzkumu, vývoje a inovací evidovaných v Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Tento indikátor měl v roce 2010 zároveň nejvyšší váhu v rámci ukazatele K, což bylo v souladu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Naopak indikátor zohledňující počet profesorů a docentů na vysokých školách měl v roce 2010 nejnižší váhu a zároveň vykazoval nejvyšší podobnost s ukazatelem A, což opět bylo v souladu se zmiňovanou logikou.

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2010)	Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
		Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1 RIV (počet bodů)	50.0%	0.846	2.20%	0.18%
2 Vlastní příjmy (tis. Kč)	15.0%	0.886	1.76%	0.10%
3 Mobility (vyslání + přijetí)	25.0%	0.927	1.65%	0.08%
4 Počet profesorů a docentů	10.0%	0.934	0.96%	0.03%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

V roce 2011 bylo součástí sady pro ukazatel K dosud nejvíce indikátorů kvality a výkonu vysokých škol – celkem 13. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2011 vypovídají o největším přínosu indikátorů zohledňujících počty samoplátců v doktorském studiu, počty samoplátců v magisterském studiu a počty samoplátců celkem. Bohužel však právě tyto indikátory měly v roce 2011 jedny z nejnižších vah v rámci ukazatele K, což bylo v rozporu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Indikátory s nejvyššími vahami v rámci ukazatele K (podíl vysoké školy na počtu bodů v rejstříku RIV a objem finančních prostředků na výzkum, vývoj a inovace) se v roce 2011 dle míry odlišnosti od ukazatele A (měřené velikostí korelačních koeficientů) umístily až na 5. respektive 9. pozici, což je opět v rozporu se zmiňovanou logikou.

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2011)	Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
		Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1 Samoplátcí v PhD studiu	2.5%	0.688	3.37%	0.22%
2 Samoplátcí v Mgr studiu	2.5%	0.720	4.89%	1.30%
3 Samoplátcí	5.0%	0.728	4.22%	1.05%
4 Mobility (vyslání)	5.0%	0.801	1.60%	0.06%
5 RIV (počet bodů)	25.0%	0.834	2.31%	0.22%
6 Studující cizinci v Mgr studiu	2.5%	0.861	2.64%	0.17%
7 Studující cizinci v PhD studiu	2.5%	0.865	2.19%	0.25%
8 Studující cizinci	5.0%	0.875	2.03%	0.10%
9 Finance na VaV (tis. Kč)	25.0%	0.890	1.87%	0.09%
10 Mobility (přijetí)	5.0%	0.910	2.17%	0.11%
11 Studenti PhD studia	5.0%	0.920	1.55%	0.11%
12 Absolventi PhD studia	5.0%	0.923	1.55%	0.09%
13 Počet profesorů a docentů	10.0%	0.935	0.97%	0.03%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

V roce 2012 bylo součástí sady pro ukazatel K 10 indikátorů kvality a výkonu vysokých škol. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2012 vypovídají o největším přínosu indikátorů zohledňujících podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků v Registru uměleckých výstupů (RUV), počty samoplátců a počty studujících cizinců. Bohužel také v roce 2012 právě tyto indikátory měly jedny z nejnižších vah v rámci ukazatele K, což bylo v rozporu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Indikátory s nejvyššími vahami v rámci ukazatele K (počet absolventů očištěný o počet nezaměstnaných absolventů a podíl vysoké školy na počtu bodů v rejstříku RIV) se v roce 2012 dle míry odlišnosti od ukazatele A (měřené velikostí korelačních koeficientů) umístily až na 10. respektive 4. pozici, což je opět v rozporu se zmiňovanou logikou.

V roce 2013 bylo součástí sady pro ukazatel K (stejně jako v roce 2012) 10 indikátorů kvality a výkonu vysokých škol. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2013 vypovídají o největším přínosu indikátorů zohledňujících podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků v Registru uměleckých výstupů (RUV), počty samoplátců a počty studujících cizinců (stejně jako v roce 2012). Bohužel také v roce 2013 právě tyto indikátory měly jedny z nejnižších vah v rámci ukazatele K, což bylo v rozporu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Indikátory s nejvyššími vahami v rámci ukazatele K (počet absolventů očištěný o počet nezaměstnaných absolventů a podíl vysoké školy na počtu bodů v rejstříku RIV) se v roce 2013 dle míry odlišnosti od ukazatele A (měřené velikostí korelačních koeficientů) umístily až na 10. respektive 5. pozici, což je opět v rozporu se zmiňovanou logikou.

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2012)	Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
		Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1 RUV (počet bodů)	1.7%	-0.337	5.52%	0.62%
2 Samoplátci	3.0%	0.740	4.14%	0.95%
3 Studující cizinci	2.0%	0.876	2.03%	0.10%
4 RIV (počet bodů)	29.3%	0.887	2.15%	0.15%
5 Vlastní příjmy (tis. Kč)	3.0%	0.887	1.85%	0.11%
6 Mobility (vyslání)	11.0%	0.892	1.13%	0.04%
7 Finance na VaV (tis. Kč)	5.0%	0.902	1.87%	0.10%
8 Mobility (přijetí)	11.0%	0.927	1.95%	0.10%
9 Počet profesorů a docentů	2.0%	0.935	0.95%	0.03%
10 Absolventi (bez nezaměstn.)	32.0%	0.982	0.46%	0.00%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2013)	Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
		Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1 RUV (počet bodů)	2.0%	-0.321	5.31%	0.57%
2 Samoplátci	3.0%	0.765	3.91%	0.82%
3 Studující cizinci	2.0%	0.876	1.96%	0.10%
4 Vlastní příjmy (tis. Kč)	3.0%	0.900	1.76%	0.12%
5 RIV (počet bodů)	29.0%	0.913	1.89%	0.11%
6 Mobility (vyslání)	11.0%	0.917	1.03%	0.03%
7 Finance na VaV (tis. Kč)	5.0%	0.926	1.84%	0.08%
8 Počet profesorů a docentů	2.0%	0.942	0.91%	0.03%
9 Mobility (přijetí)	11.0%	0.952	1.64%	0.07%
10 Absolventi (bez nezaměstn.)	32.0%	0.988	0.40%	0.00%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

V roce 2014 bylo součástí sady pro ukazatel K 11 indikátorů kvality a výkonu vysokých škol. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2014 vypovídají o největším přínosu indikátorů zohledňujících podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků v Registru uměleckých výstupů (RUV),

počty samoplátců a počty studujících cizinců (stejně jako v letech 2012 a 2013). Bohužel také v roce 2014 právě tyto indikátory měly jedny z nejnižších vah v rámci ukazatele K, což bylo v rozporu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Indikátory s nejvyššími vahami v rámci ukazatele K (počet absolventů očištěný o počet nezaměstnaných absolventů a podíl vysoké školy na počtu bodů v rejstříku RIV) se v roce 2014 dle míry odlišnosti od ukazatele A (měřené velikostí korelačních koeficientů) umístily až na 11. respektive 7. pozici, což je opět v rozporu se zmiňovanou logikou.

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2014)		Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
			Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1	RUV (počet bodů)	2.0%	-0.316	5.28%	0.55%
2	Samoplátcí	3.0%	0.791	3.64%	0.67%
3	Studující cizinci	2.0%	0.881	1.82%	0.09%
4	Mezinárodní granty (tis. Kč)	5.0%	0.896	2.66%	0.15%
5	Vlastní příjmy (tis. Kč)	3.0%	0.909	1.68%	0.11%
6	Mobility (vyslání)	11.0%	0.915	1.08%	0.04%
7	RIV (počet bodů)	26.0%	0.932	1.70%	0.08%
8	Finance na VaV (tis. Kč)	3.0%	0.933	1.80%	0.09%
9	Počet profesorů a docentů	2.0%	0.936	0.94%	0.03%
10	Mobility (přijetí)	11.0%	0.959	1.57%	0.06%
11	Absolventi (bez nezaměstn.)	32.0%	0.990	0.40%	0.00%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

V roce 2015 bylo součástí sady pro ukazatel K 10 indikátorů kvality a výkonu vysokých škol. Míry odlišnosti relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A pro rok 2015 vypovídají o největším přínosu indikátorů zohledňujících podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků v Registru uměleckých výstupů (RUV), počty samoplátců a počty studujících cizinců (stejně jako v letech 2012, 2013 a 2014). Bohužel také v roce 2015 právě tyto indikátory měly jedny z nejnižších vah v rámci ukazatele K, což bylo v rozporu s logikou přiřazování vyšších vah indikátorům s vyšší mírou odlišnosti od ukazatele A. Oproti roku 2014 však došlo alespoň k mírnému zvýšení vah těchto indikátorů. Indikátory s nejvyššími vahami v rámci ukazatele K (podíl vysoké školy na počtu bodů v rejstříku RIV a počet absolventů očištěný o počet nezaměstnaných absolventů, jehož váha byla ve srovnání s rokem 2014 snížena na polovinu) se v roce 2015 dle míry odlišnosti od ukazatele A (měřené velikostí korelačních koeficientů) umístily až na 7. respektive 10. pozici, což je opět v rozporu se zmiňovanou logikou.

Pořadí indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K dle míry odlišnosti od ukazatele A (2015)	Váha v rámci ukazatele K (%)	Míry odlišnosti od relativní struktury ukazatele A		
		Korelační koeficient	Průměrná absolutní odchylka	Průměrná čtvercová odchylka
1 RUV (počet bodů)	3.5%	-0.288	5.07%	0.51%
2 Samoplátci	4.0%	0.821	3.46%	0.53%
3 Studující cizinci	2.6%	0.886	1.70%	0.07%
4 Mobility (vyslání)	14.5%	0.923	1.09%	0.03%
5 Vlastní příjmy (tis. Kč)	4.0%	0.925	1.60%	0.10%
6 Finance na VaV (tis. Kč)	4.0%	0.944	1.75%	0.08%
7 RIV (počet bodů)	34.3%	0.951	1.50%	0.06%
8 Počet profesorů a docentů	2.6%	0.954	0.85%	0.03%
9 Mobility (přijetí)	14.5%	0.963	1.47%	0.06%
10 Absolventi (bez nezaměstn.)	16.0%	0.985	0.49%	0.00%

Pozn.: Řazeno dle velikosti korelačního koef. mezi relativními strukturami indikátorů a relativní strukturou ukazatele A

4. Rozbor vlivu míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ na rozpočty VVŠ

Míra zaměstnatelnosti absolventů veřejných vysokých škol (VVŠ) byla do výpočtu finančních příspěvků MŠMT jednotlivým vysokým školám zařazena poprvé pro rozpočet VVŠ roku 2011 a od té doby je pravidelně jeho součástí, přestože mezi rozpočty 2011-2015 docházelo k některým významným změnám jak v celkových pravidlech financování, tak ve způsobech využití míry zaměstnatelnosti absolventů.

Měnil se však nejen způsob zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu příspěvku (přechod z rozpočtového ukazatele B2 do rozpočtového ukazatele K, nebo změna původně uplatňovaných standardizovaných měr zaměstnatelnosti na nestandardizované v roce 2012 a poté od roku 2013 opět návrat ke standardizovaným), ale zároveň definice tzv. *normativních absolventů*, na něž je míra zaměstnatelnosti uplatňována.

Cílem předkládaného materiálu je provést rozbor vlivu míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ na výši příspěvků MŠMT. Jako podklad byly využity na jedné straně rozpisy rozpočtu vysokých škol na roky 2011-2015, které se staly součástí rozpočtu kapitoly 333 MŠMT a jsou zároveň veřejně dostupné na webových stránkách MŠMT (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/financovani-vysokych-skol-1>) a na straně druhé míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ, které pro MŠMT, na základě údajů zveřejňovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí, zpracovává Středisko vzdělávací politiky PedF UK (SVP).

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na rozpočty VVŠ

OTÁZKA:

- > Jaký je **vliv zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ** (do výpočtu příspěvku) na rozpočty příspěvků VVŠ v letech 2011-2015?

DATA:

- > rozpis rozpočtu vysokých škol na roky 2011-2015 (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/financovani...>)
- > míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ na základě údajů MPSV

ŘEŠENÍ:

- > Porovnání skutečných finančních příspěvků MŠMT přidělených jednotlivým VVŠ v letech 2011-2015 s teoretickými finančními příspěvky **za předpokladu neuvažování míry zaměstnatelnosti absolventů** ve výpočtu.

Otázka, kterou jsme si položili, zní: „**Jaký je vliv zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ (do výpočtu příspěvku) na rozpočty příspěvků VVŠ v letech 2011-2015?**“. Rozbor spočívá v porovnání skutečných finančních příspěvků MŠMT jednotlivým vysokým školám v letech 2011-2015 s tzv. teoretickými finančními příspěvky za předpokladu neuvažování míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ ve výpočtu. Jedná se tedy o porovnání skutečných rozpočtů VVŠ s tzv. teoretickými, které jsou očištěné o míru zaměstnatelnosti absolventů.

V rámci provedeného rozboru vlivu míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ na výši příspěvků MŠMT v letech 2011-2015 byla pro každý rozpočtový rok vytvořena dvojice obrázků názorně prezentující finanční dopady uplatnění míry zaměstnatelnosti absolventů VVŠ do rozpočtů jednotlivých VVŠ jednak v absolutním (tisíce Kč) a dále v relativním (podíl z rozpočtového okruhu I v %) vyjádření.

Výsledky

Ukazatel míry zaměstnanosti absolventů byl nejprve v roce 2011 součástí rozpočtového ukazatele B2 a od roku 2012 se stal součástí rozpočtového ukazatele K, což platilo i pro rozpočty na roky 2013-2015.

Obecně je možné konstatovat, že nejsilnější roli sehrávala míra zaměstnatelnosti absolventů v rozpočtu na rok 2011, kdy byla ještě součástí rozpočtového ukazatele B2, a jejím vlivem bylo přerozděleno 16 911,- tisíc Kč. Výrazně slabší (oproti roku 2011 dokonce přibližně třetinový) vliv je možné pozorovat v rozpočtu roku 2012, kdy zařazení míry zaměstnatelnosti znamenalo přerozdělení 5 184,- tisíc Kč.

Objem finančních prostředků přerozdělených vlivem uplatnění míry zaměstnatelnosti absolventů	2011	2012	2013	2014	2015
Absolutně (v tis. Kč)	16 911	5 184	4 439	5 916	3 312
Relativně vzhledem k rozpočtovému okruhu I (%)	0.10%	0.03%	0.03%	0.04%	0.02%

Ještě slabší roli sehrávala míra zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol v rozpočtu roku 2013, kdy bylo jejím vlivem přerozděleno 4 439,- tisíc Kč. Lehce silnější roli sehrávala míra zaměstnatelnosti absolventů v rozpočtu roku 2014, kdy bylo jejím vlivem přerozděleno 5 916,- tisíc Kč. Naopak v rozpočtu na rok 2015 vliv míry zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol poklesl na dosavadní minimum, neboť jejím zařazením do výpočtu výše příspěvku bylo přerozděleno pouze 3 312,- tisíc Kč.

Na základě zpracovaného podkladu je například (pouze jako ukázka možného náhledu a interpretace výsledků) možné říci, že:

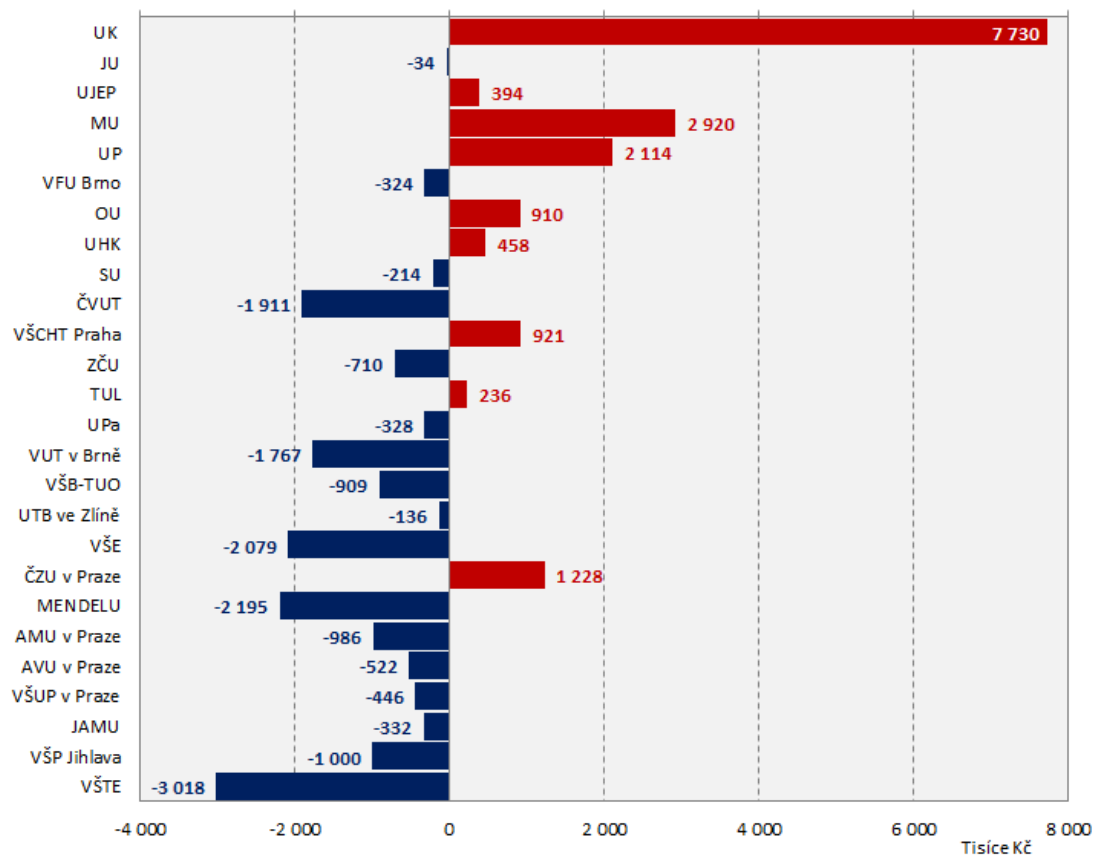
1. Při pohledu na zvýšení příspěvku MŠMT vlivem zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků si v letech 2011-2015 v absolutním vyjádření polepšila nejvíce UK (nejvýrazněji ve srovnání s ostatními v letech 2011 a 2012). Při pohledu na zvýšení příspěvku v relativním vyjádření (vůči rozpočtu jednotlivých VVŠ) je však situace odlišná. V roce 2011 na tom z tohoto pohledu byla stejně (jako UK) VŠCHT v Praze (0,29 % rozpočtu), v roce 2012 si relativně vůči svému rozpočtu dokonce více než UK (0,11 %) polepšily AMU v Praze (0,18 %) a JAMU v Brně (0,15 %), v roce 2013 si vůči svému rozpočtu vlivem zařazení míry zaměstnatelnosti polepšily nejvíce VŠCHT v Praze (0,09 %), VŠE v Praze (0,09 %) a VUT v Brně (0,07 %) a v roce 2014 na tom byly z tohoto pohledu nejlépe znovu VŠE v Praze (0,11 %), JAMU v Brně (0,11 %) a VŠCHT v Praze (0,09 %). V roce 2015 si vlivem zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol do výpočtu finančního příspěvku MŠMT vzhledem k výši svého rozpočtu polepšily nejvíce VŠE v Praze, VŠCHT v Praze, UK v Praze a AMU v Praze (shodně o 0,05 %).
2. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro rozpočet roku 2011 (podle Pravidel pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám pro rok 2011) pro Univerzitu Karlovu v Praze (UK) znamenalo zvýšení příspěvku MŠMT o 0,29 % z objemu finančních prostředků poskytnutých UK pro rok 2011 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 7 730 000,- Kč).
3. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro rozpočet roku 2012 (podle Pravidel pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám pro rok 2012) pro UK znamenalo zvýšení příspěvku MŠMT o 0,11 % z objemu finančních prostředků poskytnutých UK pro rok 2012 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 2 673 000,- Kč).
4. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro rozpočet roku 2013 (podle Pravidel pro poskytování příspěvků a dotací veřejným

vysokým školám pro rok 2013) pro UK znamenalo zvýšení příspěvku MŠMT o 0,05 % z objemu finančních prostředků poskytnutých UK pro rok 2013 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 1 427 000,- Kč).

5. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro rozpočet roku 2014 (podle Pravidel pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám pro rok 2014) pro UK znamenalo zvýšení příspěvku MŠMT o 0,08 % z objemu finančních prostředků poskytnutých UK pro rok 2014 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 2 204 000,- Kč).
6. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro rozpočet roku 2015 (podle Pravidel pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám pro rok 2015) pro UK znamenalo zvýšení příspěvku MŠMT o 0,05 % z objemu finančních prostředků poskytnutých UK pro rok 2014 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 1 383 000,- Kč).
7. Zařazení míry zaměstnatelnosti absolventů do výpočtu finančních příspěvků pro VŠE v Praze (VŠE) ve finančním relativním vyjádření znamenalo v roce 2011 snížení příspěvku MŠMT o 0,33 % z objemu finančních prostředků poskytnutých VŠE pro rok 2011 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 2 079 000,- Kč), v roce 2012 zvýšení příspěvku MŠMT o 0,08 % z objemu finančních prostředků poskytnutých VŠE pro rok 2012 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 442 000,- Kč), v roce 2013 zvýšení příspěvku MŠMT o 0,09 % z objemu finančních prostředků poskytnutých VŠE pro rok 2013 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 505 000,- Kč), v roce 2014 zvýšení příspěvku MŠMT o 0,11 % z objemu finančních prostředků poskytnutých VŠE pro rok 2014 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 639 000,- Kč) a v roce 2015 zvýšení příspěvku MŠMT o 0,05 % z objemu finančních prostředků poskytnutých VŠE pro rok 2015 v rámci rozpočtového okruhu I (tedy o 312 000,- Kč).

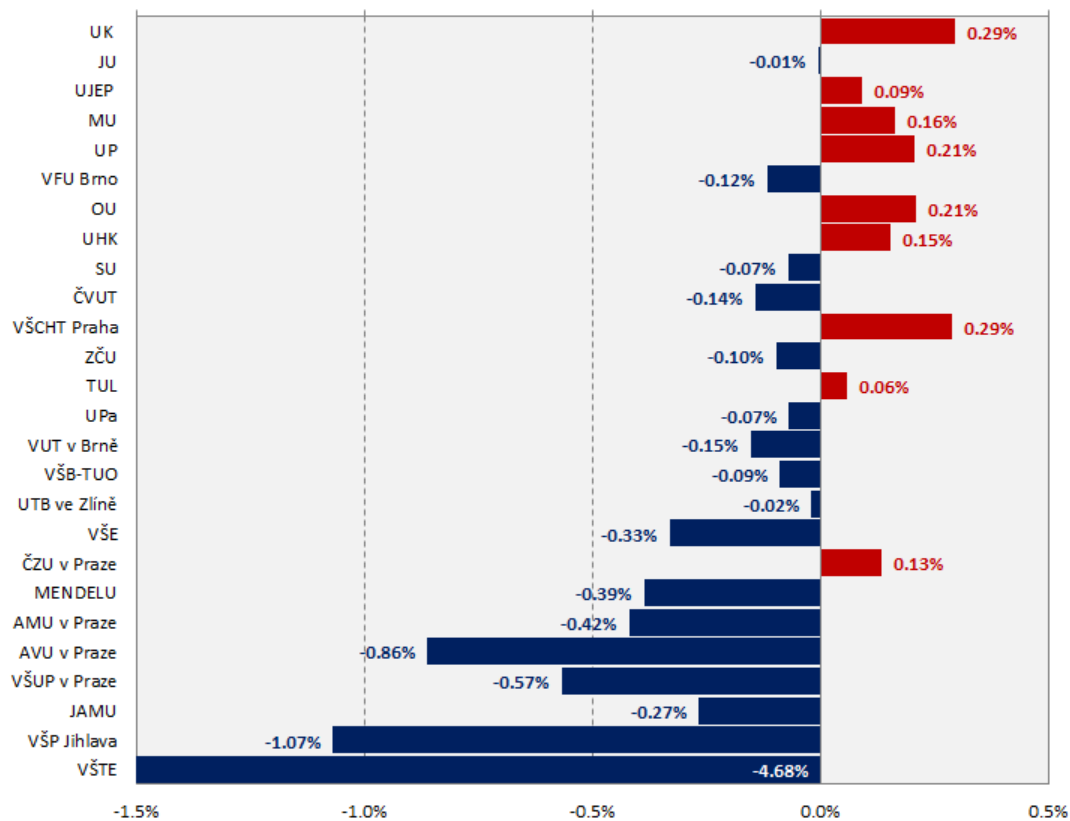
Veřejné vysoké školy 2011

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (v tis. Kč)

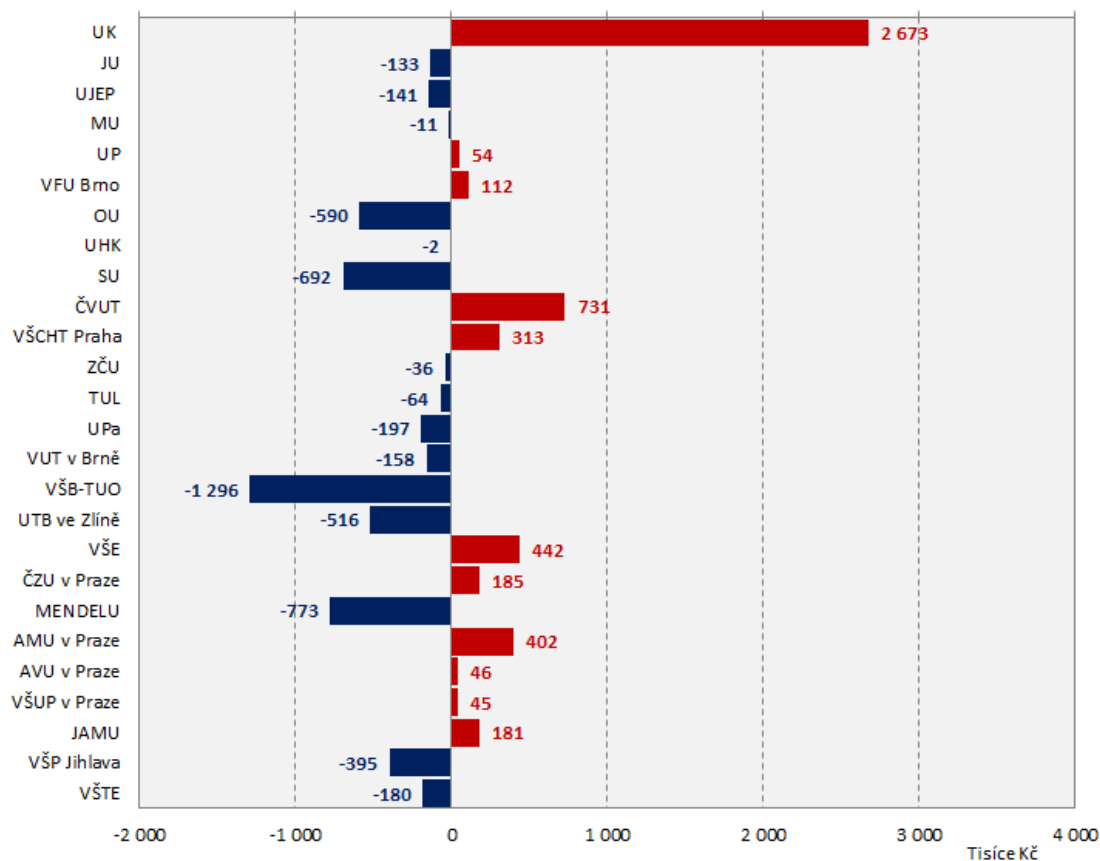
Veřejné vysoké školy 2011

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (podíl z rozpočtu)

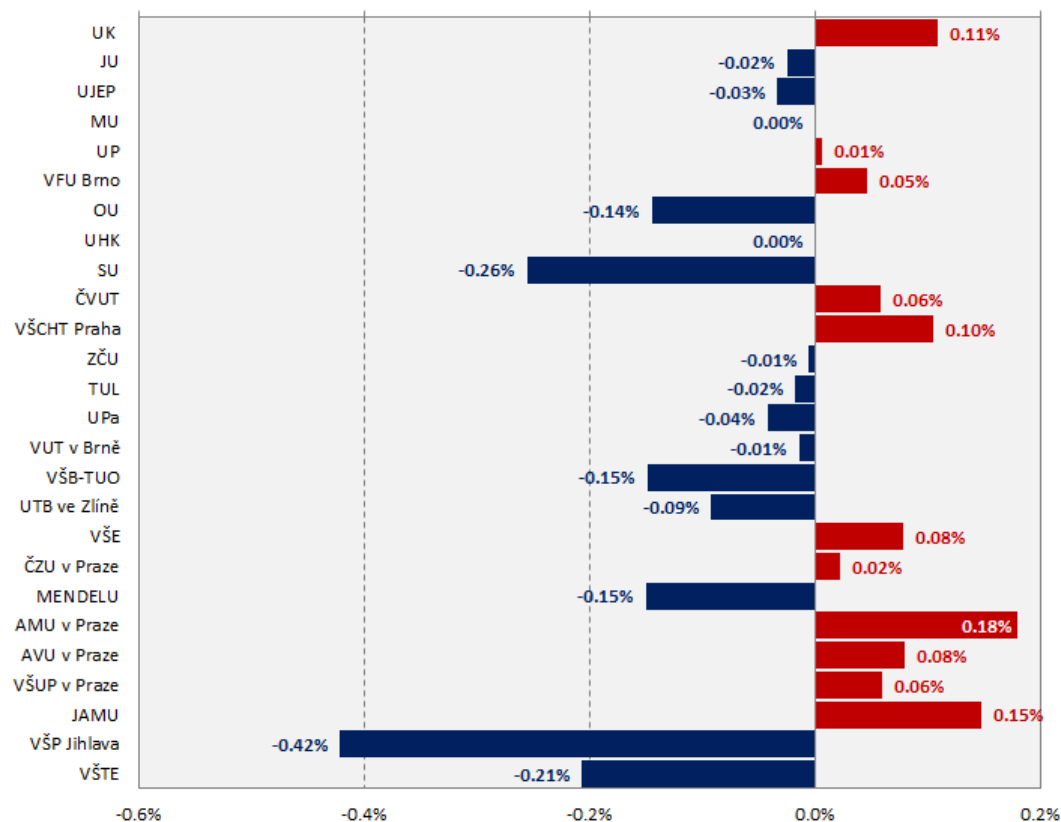
Veřejné vysoké školy 2012

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (v tis. Kč)

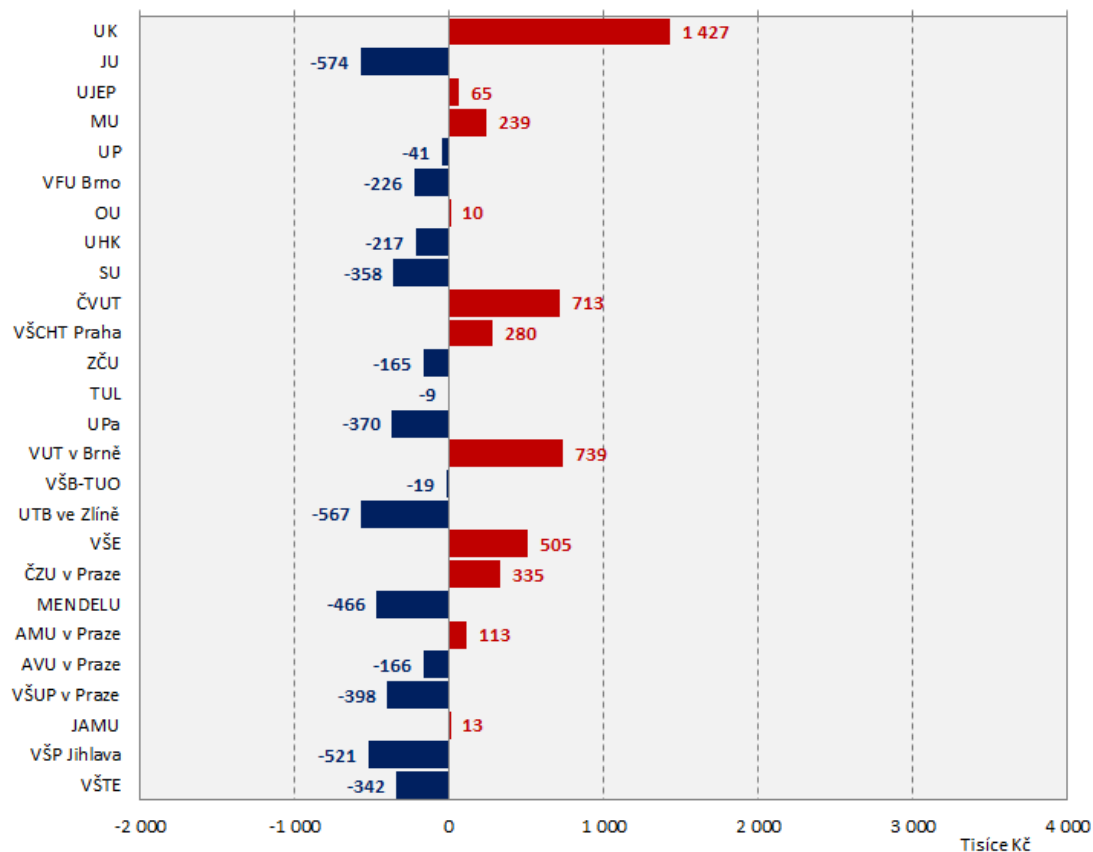
Veřejné vysoké školy 2012

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (podíl z rozpočtu)

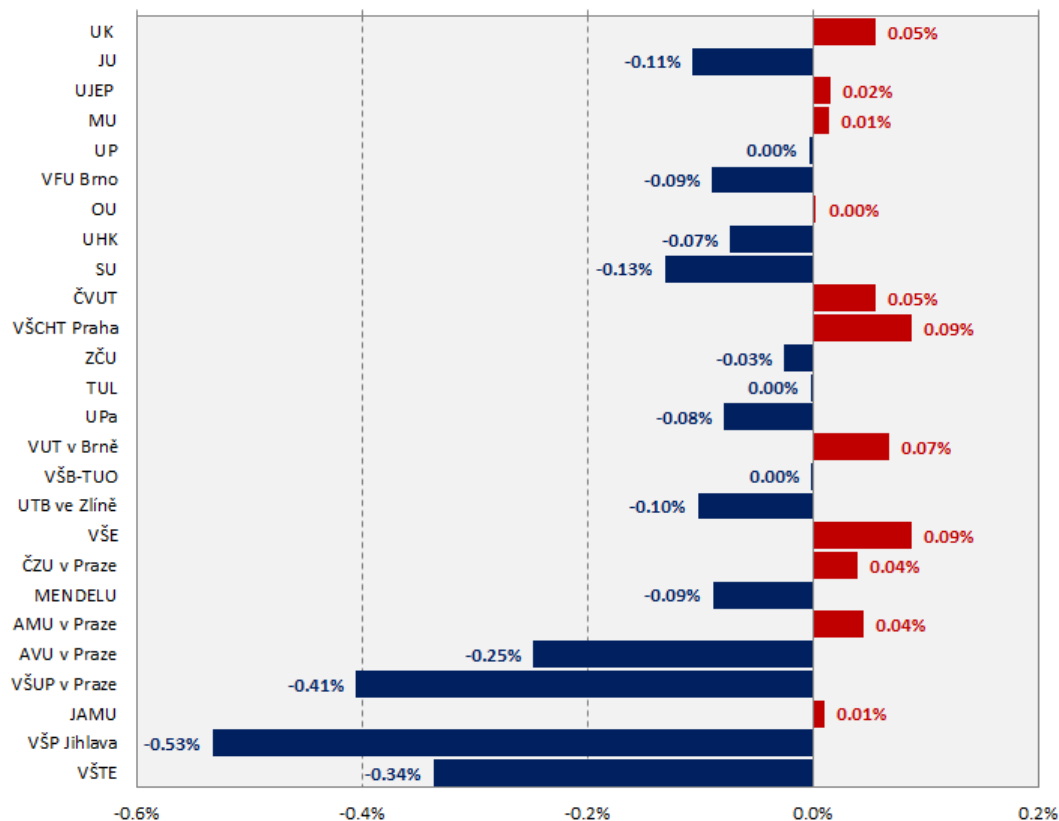
Veřejné vysoké školy 2013

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (v tis. Kč)

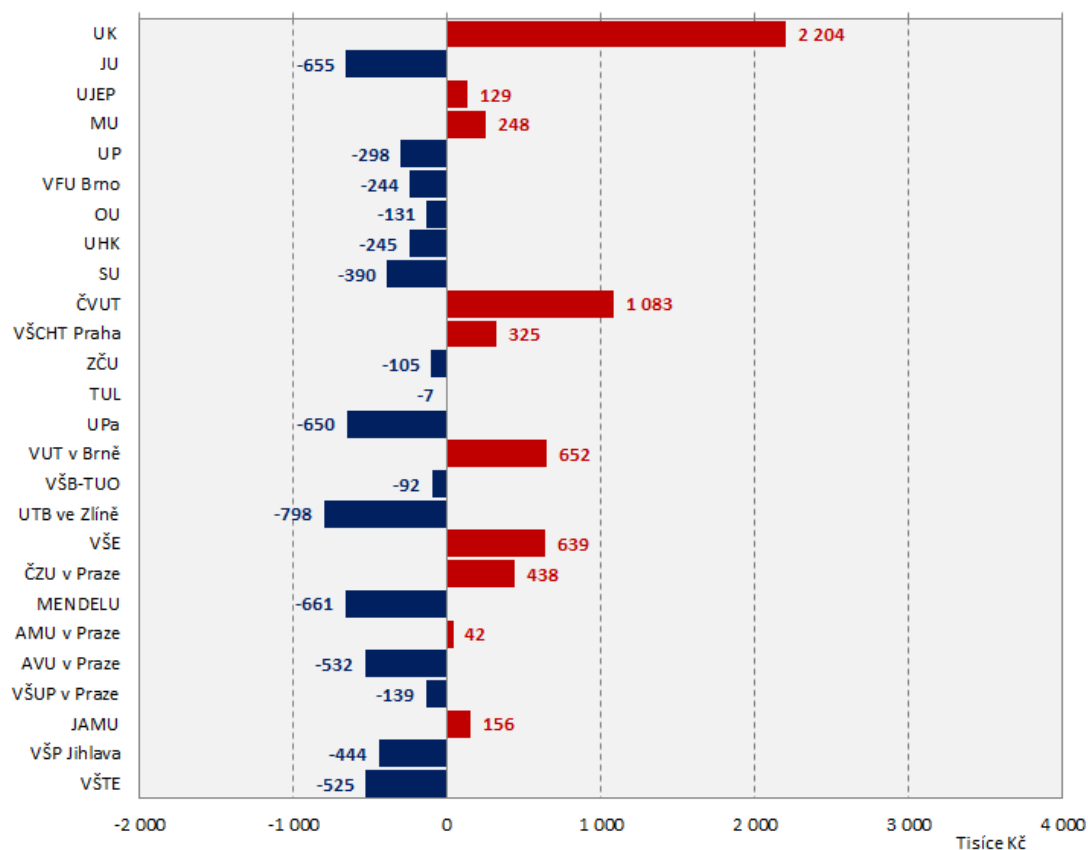
Veřejné vysoké školy 2013

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (podíl z rozpočtu)

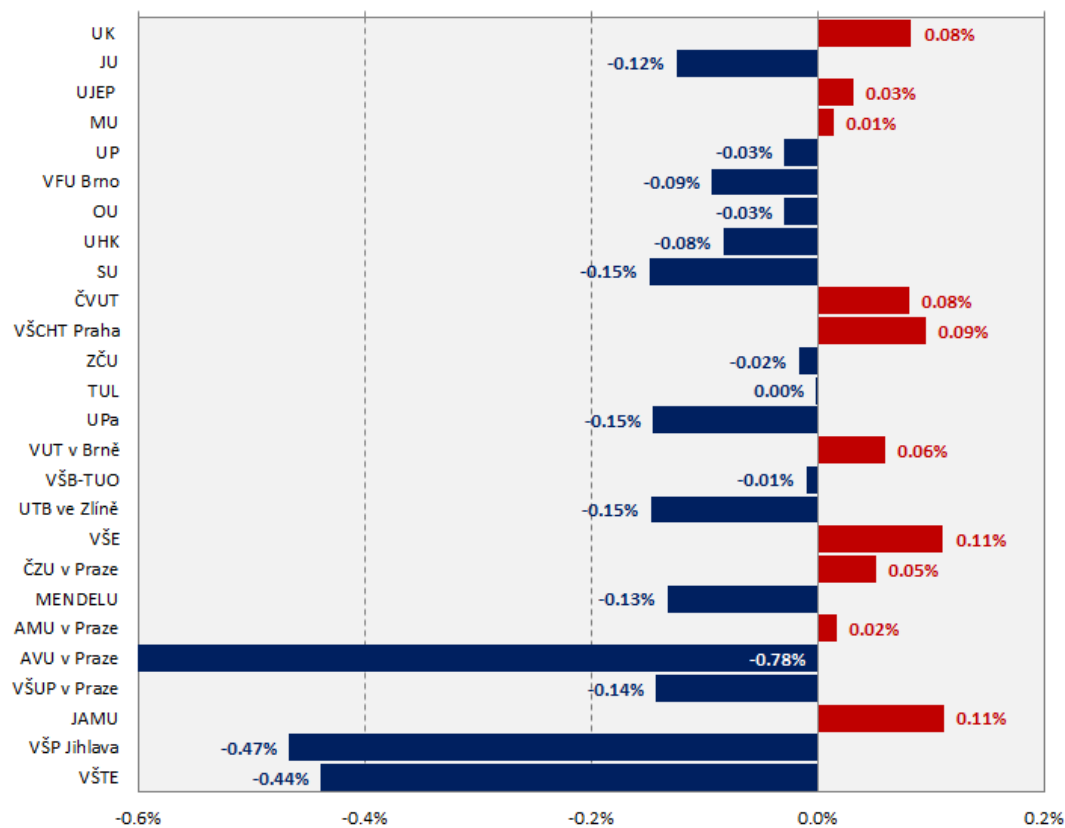
Veřejné vysoké školy 2014

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (v tis. Kč)

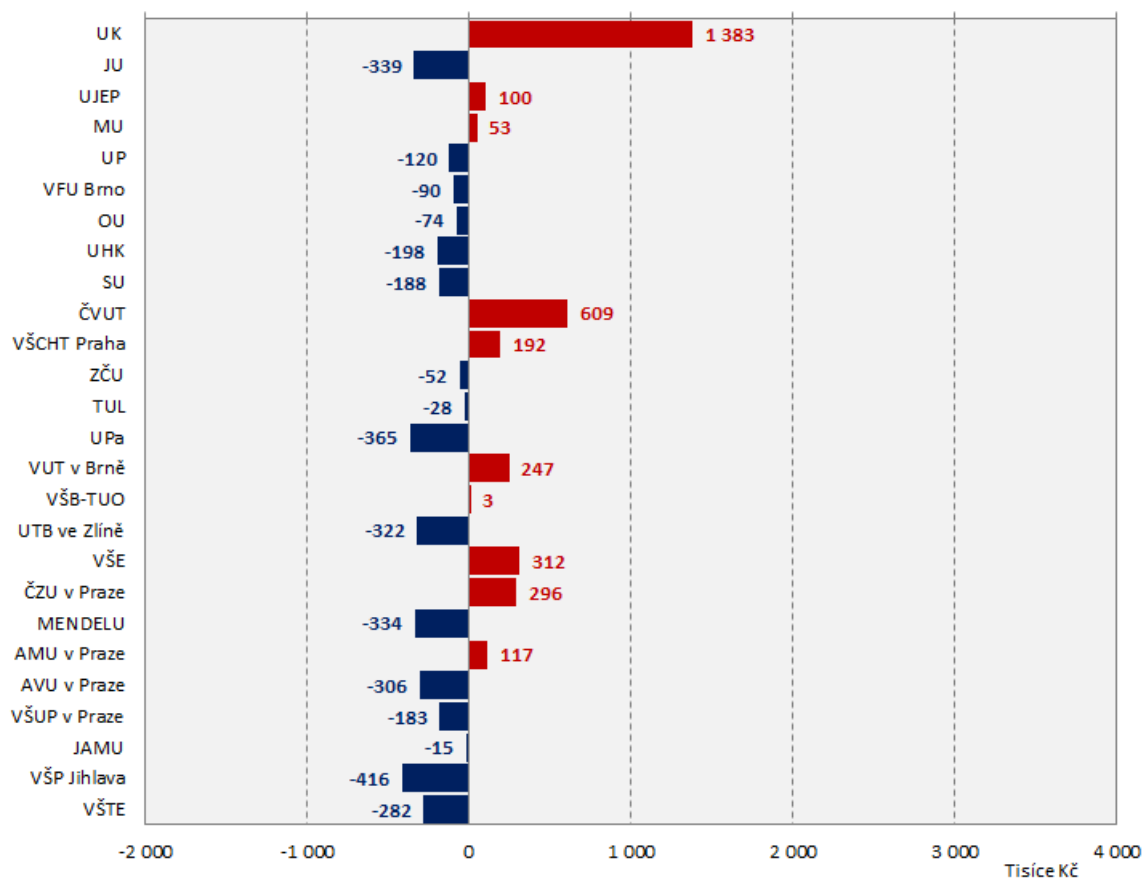
Veřejné vysoké školy 2014

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (podíl z rozpočtu)

Veřejné vysoké školy 2015

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (v tis. Kč)

Veřejné vysoké školy 2015

Vliv zaměstnatelnosti absolventů na výši příspěvku (podíl z rozpočtu)

